

**ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ КУМУЛЯЦІЇ У ПРАВИЛАХ
ВИЗНАЧЕННЯ ПОХОДЖЕННЯ, ЩО МІСТЯТЬСЯ В УГОДАХ ПРО
ВІЛЬНУ ТОРГІВЛЮ, УКЛАДЕНИХ УКРАЇНОЮ**

Бровко О.М.

Аспірантка 4-го року навчання, Кафедра міжнародного права
Інституту міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка

Анотація. Доповідь висвітлює проблематику застосування положень про кумуляцію (двосторонню та діагональну) в угодах про вільну торгівлю, укладених Україною у світі приєднання України до Регіональної Конвенції про пан-Євро-Середземноморські преференційні правила походження (Конвенція Пан-Євро-Мед).

Кількісне та якісне зростання угод про преференційну торгівлю є характерною рисою сучасної системи міжнародної торгівлі. За роки незалежності Україна здобула вільну торгівлю з 46 державами, уклавши 9 угод про вільну торгівлю.

Правила походження є невід'ємною частиною угод про вільну торгівлю. Аналіз договірної практики показав, що усі угоди про вільну торгівлю, укладені Україною, дозволяють двосторонню кумуляцію. За свою суттю кумуляція у правилах визначення походження дозволяє товару з однієї країни надалі використовуватись у процесі виробництва в іншій країні без втрати статусу походження, якщо між такими країнами укладена угода про вільну торгівлю [1].

Розрізняють три види кумуляції: двостороння, діагональна (або регіональна) та повна [1]. Двостороння кумуляція дозволяє країнам-партнерам за угодою про вільну торгівлю використовувати у виробництві товарів матеріали, походженням з країни-партнера, без втрати походження [2]. Система діагональної кумуляції заснована на існуванні мережі угод про вільну торгівлю з ідентичними правилами визначення походження [3]. Конвенція Пан-Євро-Мед дозволяє саме діагональну кумуляцію.

На відміну від діагональної кумуляції, повна кумуляція дозволяє використання у виробництві матеріали, що не мають статусу походження у країні-партнері за угодою про вільну торгівлю, за умови їх подальшої переробки / обробки для отримання статусу походження [2]. Повна кумуляція дозволена, наприклад, між країнами, що входять до ЄП (28 держав-членів ЄС та Ісландія, Ліхтенштейн, Норвегія).

Приєднання України до Конвенції Пан-Євро-Мед відкриває перспективи для українських виробників, проте важливо операціоналізувати положення про діагональну кумуляцію, оскільки наразі лише *Угода про вільну торгівлю з державами ЄАВТ* містить правила визначення походження, що побудовані на *Пан-євро-середземноморській моделі*. Угоди про вільну торгівлю з ЄС, Македонією, Чорногорією, Молдовою та Грузією мають бути змінені у частині правил визначення походження. Проте певна складність може бути зумовлена тим, що в рамках вільної торгівлі з Молдовою діють Правила походження СНД 2009 року, а сам *Договір про зону вільної торгівлі СНД* є багатостороннім.

Більш складним є питання застосування діагональної кумуляції між Україною, Канадою та країнами, з якими Україна та Канада мають угоди про вільну торгівлю (наприклад, ЄС, ЄАВТ та Ізраїлем), [4] оскільки діагональна кумуляція між ЄС, Україною, країнами ЄАВТ та Ізраїлем буде можлива в рамках Конвенції Пан-Євро-Мед.

Список використаних джерел

1. World Customs Organization, Cumulation / Accumulation, URL: <http://www.wcoomd.org/en/topics/origin/instrument-and-tools/comparative-study-on-preferential-rules-of-origin/specific-topics/study-topics/cum.aspx>
2. Samuel Lowe, Explaining Cumulative Rules of Origin, URL: <https://medium.com/@SamuelMarcLowe/explaining-cumulative-rules-of-origin-2c13fb4dfca1>
3. The pan-Euro-Mediterranean cumulation and the PEM Convention, URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/calculation-customs-

[duties/rules-origin/general-aspects-preferential-origin/arrangements-list/paneuromediterranean-cumulation-pem-convention_en](#)

4. Trade and investment agreements of Canada, URL:
[https://www.international.gc.ca/trade-commerce/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/index.aspx?lang=eng](#)